Zbierka súdnych rozhodnutí

ROZSUDOK SÚDNEHO DVORA (piata komora)

z 12. decembra 2024*

„Odvolanie – Hospodárska a menová politika – Prudenciálny dohľad nad úverovými inštitúciami – Nariadenie (EÚ) č. 1024/2013 – Osobitné úlohy v oblasti dohľadu zverené Európskej centrálnej banke (ECB) – Článok 24 – Rozhodnutie o odňatí povolenia úverovej inštitúcie – Postup administratívneho preskúmania – Rozhodnutie, ktorým sa zrušuje predchádzajúce rozhodnutie – Žaloba o neplatnosť – Pretrvávanie záujmu na konaní – Žaloba o náhradu škody – Zjavná neprípustnosť“

Vo veci C-181/22 P,

ktorej predmetom je odvolanie podľa článku 56 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie, podané 9. marca 2022,

Nemea Bank plc, so sídlom v San Ġiljane (Malta), v zastúpení: A. Meriläinen, asianajaja,

odvolateľka,

ďalší účastníci konania:

Heikki Niemelä, bydliskom v Ohaine (Belgicko),

Mika Lehto, bydliskom v Espoo (Fínsko),

Nemea plc, so sídlom v San Ġiljane,

Nevestor SA, so sídlom v Ohaine,

žalobcovia v prvostupňovom konaní,

Európska centrálna banka (ECB), v zastúpení: D. M. Brinkman, C. Hernández Saseta a A. Witte, splnomocnení zástupcovia,

žalovaná v prvostupňovom konaní,

Európska komisia, v zastúpení: pôvodne A. Nijenhuis a A. Steiblytė, neskôr A. Steiblytė, splnomocnení zástupcovia,

vedľajší účastník konania v prvostupňovom konaní,

* Jazyk konania: angličtina.

SÚDNY DVOR (piata komora),

v zložení: predseda Súdneho dvora K. Lenaerts, vykonávajúci funkciu predsedu piatej komory, sudcovia I. Jarukaitis (spravodajca) a E. Regan,

generálna advokátka: J. Kokott,

tajomník: A. Calot Escobar,

so zreteľom na písomnú časť konania,

po vypočutí návrhov generálnej advokátky 30. novembra 2023,

vyhlásil tento

Rozsudok

1 Nemea Bank plc sa svojím odvolaním domáha zrušenia uznesenia Všeobecného súdu Európskej únie z 20. decembra 2021, Niemelä a i./ECB (T-321/17, ďalej len „napadnuté uznesenie“, EU:T:2021:942), ktorým Všeobecný súd jednak rozhodol, že konanie o návrhu na zrušenie rozhodnutia Európskej centrálnej banky (ECB) ECB/SSM/2017 – 213800JENPXTUY75VSO/1 WHD-2017-0003 z 23. marca 2017, ktorým sa odníma povolenie na prístup k činnostiam úverovej inštitúcie Nemea Bank (ďalej len „sporné rozhodnutie“), sa zastavuje, a jednak zamietol ako zjavne neprípustný návrh na náhradu škody, ktorá bola údajne spôsobená z dôvodu odňatia tohto povolenia.

Právny rámec

Nariadenie o JMD

2 Podľa odôvodnenia 64 nariadenia Rady (EÚ) č. 1024/2013 z 15. októbra 2013, ktorým sa Európska centrálna banka poveruje osobitnými úlohami, pokiaľ ide o politiky týkajúce sa prudenciálneho dohľadu nad úverovými inštitúciami (Ú. v. EÚ L 287, 2013, s. 63, ďalej len „nariadenie o JMD“):

„ECB by mala poskytnúť fyzickým a právnickým osobám možnosť požiadať o preskúmanie rozhodnutí prijatých na základe právomocí, ktorými bola poverená podľa tohto nariadenia, a určených týmto osobám, alebo rozhodnutí, ktoré majú na ne priamy a konkrétny vplyv. Toto preskúmanie by sa malo zameriavať na procesný a vecný súlad príslušných rozhodnutí s týmto nariadením, pričom by sa mala rešpektovať právomoc ECB rozhodnúť o vhodnosti prijatia týchto rozhodnutí. ECB by na tento účel a z dôvodov zjednodušenia postupu mala zriadiť revízny výbor, ktorý vykoná takéto interné preskúmanie. Rada guvernérov ECB by za členov tohto výboru mala vymenovať uznávané osobnosti. … V rámci stanoveného postupu preskúmania by rada pre dohľad mala mať možnosť podľa potreby opätovne posúdiť svoj predchádzajúci návrh rozhodnutia.“

3 Článok 4 ods. 1 písm. a) tohto nariadenia stanovuje:

„V rámci článku 6 má ECB v súlade s odsekom 3 tohto článku výhradnú právomoc vykonávať na účely prudenciálneho dohľadu v súvislosti so všetkými úverovými inštitúciami usadenými v zúčastnených členských štátoch tieto úlohy:

a) udeľovať povolenia úverovým inštitúciám a odoberať povolenia úverovým inštitúciám s výhradou článku 14.“

4 Článok 14 ods. 5 uvedeného nariadenia znie takto:

„ECB môže, s výhradou odseku 6, v prípadoch stanovených v príslušnom práve Únie odňať povolenie zo svojej vlastnej iniciatívy po konzultácii s príslušným vnútroštátnym orgánom zúčastneného členského štátu, v ktorom je úverová inštitúcia usadená, alebo na návrh takého príslušného vnútroštátneho orgánu. Týmito konzultáciami sa predovšetkým zabezpečuje, aby ECB pred prijatím rozhodnutia o odňatí povolenia poskytla vnútroštátnym orgánom dostatok času na to, aby rozhodli o nevyhnutných nápravných opatreniach vrátane prípadných opatrení na riešenie krízových situácií, a tieto opatrenia zohľadní.

Ak sa príslušný vnútroštátny orgán, ktorý navrhol udeliť povolenie v súlade s odsekom 1, domnieva, že sa povolenie musí odňať v súlade s príslušným vnútroštátnym právom, predloží na tieto účely návrh ECB. ECB v takom prípade prijme rozhodnutie o navrhovanom odňatí, pričom v plnej miere zohľadní odôvodnenie odňatia predložené príslušným vnútroštátnym orgánom.“

5 Článok 24 toho istého nariadenia stanovuje:

„1. ECB zriadi administratívny revízny výbor [ďalej len ‚ARV‘] na účely interného administratívneho preskúmania rozhodnutí, ktoré prijme ECB pri vykonávaní právomocí, ktorými bola poverená týmto nariadením, na základe žiadosti o preskúmanie predloženej v súlade s odsekom 5. Predmetom interného administratívneho preskúmania je procesný a vecný súlad takýchto rozhodnutí s týmto nariadením.

…

5. O preskúmanie rozhodnutia ECB podľa tohto nariadenia môže v prípadoch uvedených v odseku 1 požiadať akákoľvek fyzická alebo právnická osoba, ktorej je toto rozhodnutie určené alebo ktorej sa toto rozhodnutie priamo a konkrétne týka. …

…

7. [ARV] potom, ako rozhodne o prípustnosti preskúmania, vydá stanovisko v lehote zodpovedajúcej naliehavosti danej veci a najneskôr do dvoch mesiacov od prijatia žiadosti a vec zašle rade pre dohľad na účely vypracovania nového návrhu rozhodnutia. Rada pre dohľad zohľadní stanovisko [ARV] a Rade guvernérov urýchlene predloží nový návrh rozhodnutia. Novým návrhom rozhodnutia sa pôvodné rozhodnutie zruší, nahradí rozhodnutím s rovnakým obsahom, alebo nahradí zmeneným rozhodnutím. Nový návrh rozhodnutia sa považuje za prijatý, ak Rada guvernérov voči nemu nevznesie námietky v maximálnej lehote desiatich pracovných dní.

8. Žiadosť o preskúmanie podľa odseku 5 nemá odkladný účinok. Rada guvernérov však môže na návrh [ARV] v prípade, že si to podľa nej vyžadujú okolnosti, rozhodnúť o odklade uplatňovania napadnutého rozhodnutia.

…

11. Týmto článkom nie je dotknuté právo podať návrh na začatie konania na Súdnom dvore Európskej únie v súlade so zmluvami.“

Nariadenie (EÚ) č. 468/2014

6 Z článku 2 bodu 8 nariadenia Európskej centrálnej banky (EÚ) č. 468/2014 zo 16. apríla 2014 o rámci pre spoluprácu v rámci jednotného mechanizmu dohľadu medzi Európskou centrálnou bankou, príslušnými vnútroštátnymi orgánmi a určenými vnútroštátnymi orgánmi (nariadenie o rámci JMD) (Ú. v. EÚ L 141, 2014, s. 1) vyplýva, že „menej významným dohliadaným subjektom v členskom štáte eurozóny“ je subjekt, „ktorý [najmä] nemá postavenie významného dohliadaného subjektu v zmysle článku 6 ods. 4 nariadenia o JMD“.

7 Článok 80 tohto nariadenia stanovuje:

„1. Ak sa dotknutý [príslušný vnútroštátny orgán] domnieva, že povolenie úverovej inštitúcie by sa malo odňať vcelku alebo čiastočne v súlade s príslušným právom Únie alebo vnútroštátnym právom vrátane odňatia na žiadosť úverovej inštitúcie, predloží ECB návrh rozhodnutia, v ktorom navrhne odňatie povolenia…, spolu s akoukoľvek relevantnou podpornou dokumentáciou.

2. [Príslušný vnútroštátny orgán] koordinuje svoju činnosť s vnútroštátnym orgánom príslušným pre riešenie krízových situácií úverových inštitúcií… v súvislosti s ktorýmkoľvek návrhom rozhodnutia o odňatí, ktoré je relevantné pre vnútroštátny orgán pre riešenie krízových situácií.“

Okolnosti predchádzajúce sporu

8 Okolnosti predchádzajúce sporu, ako sú uvedené v bodoch 1 až 7 napadnutého uznesenia, možno zhrnúť takto.

9 Nemea Bank je úverovou inštitúciou založenou podľa maltského práva a spadajúcou pod pojem „menej významný dohliadaný subjekt v členskom štáte eurozóny“ v zmysle nariadenia o rámci JMD, ktorá jednak poskytovala finančné služby na základe povolenia udeleného príslušným vnútroštátnym orgánom, konkrétne Awtorità għas-Servizzi Finanzjarji ta’Malta (Maltský orgán pre finančné služby, Malta) (ďalej len „MFSA“), a jednak podliehala jeho priamemu prudenciálnemu dohľadu.

10 Nemea plc a Nevestor SA sú dvoma priamymi akcionármi spoločnosti Nemea Bank. H. Niemelä a M. Lehto sú členmi správnej rady spoločnosti Nemea Bank a jej konečnými užívateľmi výhod prostredníctvom podielov v spoločnostiach Nemea a Nevestor.

11 Dňa 25. januára 2017 MFSA po konzultácii s vnútroštátnym orgánom pre riešenie krízových situácií predložil ECB podľa článku 80 nariadenia o rámci JMD návrh rozhodnutia o odňatí povolenia udeleného spoločnosti Nemea Bank na začatie činnosti úverovej inštitúcie.

12 Dňa 13. marca 2017 Rada pre dohľad ECB schválila návrh rozhodnutia o odňatí dotknutého povolenia a stanovila spoločnosti Nemea Bank lehotu troch dní na predloženie pripomienok k tomuto návrhu.

13 Dňa 15. marca 2017 Nemea Bank predložila svoje pripomienky.

14 Dňa 23. marca 2017 ECB prijala sporné rozhodnutie podľa článku 4 ods. 1 písm. a) a článku 14 ods. 5 nariadenia o JMD.

Skutkové okolnosti po vydaní sporného rozhodnutia

15 Dňa 22. apríla 2017 bola výboru ARV doručená žiadosť o preskúmanie sporného rozhodnutia, ktorú podala Nemea Bank a ostatné žalobkyne v prvostupňovom konaní.

16 Dňa 19. júna 2017 ARV prijal stanovisko, v ktorom navrhol, aby sa toto rozhodnutie nahradilo rovnakým rozhodnutím. Dňa 30. júna 2017 Rada guvernérov ECB v nadväznosti na toto stanovisko a na základe návrhu Rady pre dohľad prijala v súlade s článkom 24 ods. 7 nariadenia o JMD rozhodnutie ECB/SSM/2017 – 213800JENPXTUY75VS 07/2 (ďalej len „rozhodnutie z 30. júna 2017“), ktoré, ako je uvedené v jeho výroku, nahradilo sporné rozhodnutie.

Žaloba na Všeobecnom súde a napadnuté uznesenie

17 Návrhom podaným do kancelárie Všeobecného súdu 22. mája 2017 Nemea Bank a ostatní žalobcovia v prvostupňovom konaní podali žalobu o neplatnosť sporného rozhodnutia, ako aj o náhradu škody, ktorá im údajne vznikla v dôsledku prijatia tohto rozhodnutia. Na podporu svojej žaloby uviedli šesť žalobných dôvodov.

18 Samostatným podaním doručeným do kancelárie Všeobecného súdu 25. októbra 2017 ECB vzniesla námietku neprípustnosti na základe článku 130 Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu. Uznesením z 13. júla 2018 Všeobecný súd spojil preskúmanie námietky neprípustnosti na spoločné konanie o veci samej na základe článku 130 ods. 7 uvedeného rokovacieho poriadku.

19 Podaním doručeným do kancelárie Všeobecného súdu 18. októbra 2017 Európska komisia podala návrh na vstup do konania ako vedľajší účastník na podporu návrhov ECB, ktorému sa vyhovelo rozhodnutím z 23. júla 2018.

20 Opatrením na zabezpečenie priebehu konania z 30. apríla 2018 Všeobecný súd položil účastníkom konania viacero otázok s cieľom najmä určiť, či po vymenovaní osoby, ktorá je oprávnená vykonávať podstatnú časť oprávnení obvykle zverených riadiacim orgánom spoločnosti Nemea Bank, pokiaľ ide o jej špecifické činnosti a aktíva, boli žalobcovia v prvostupňovom konaní oprávnení podať žalobu o neplatnosť týkajúcu sa rozhodnutia ECB, ako aj žalobu o náhradu škody, ktorá vznikla v dôsledku takéhoto rozhodnutia.

21 Dňa 1. apríla 2019 Všeobecný súd prerušil konanie až do vyhlásenia rozsudku z 5. novembra 2019, ECB a i./Trasta Komercbanka a i. (C-663/17 P, C-665/17 P a C-669/17 P, EU:C:2019:923), a prostredníctvom nového opatrenia na zabezpečenie priebehu konania z 10. decembra 2019 vyzval účastníkov konania, aby mu predložili svoje pripomienky k záverom, ktoré treba podľa nich vyvodiť z tohto rozsudku na účely vyriešenia sporu, ktorý prejednáva.

22 Ďalšími opatreniami na zabezpečenie priebehu konania z 30. januára 2020, 23. decembra 2020 a 19. januára 2021 Všeobecný súd položil účastníkom konania otázky týkajúce sa vývoja konania začatého na Tribunal dwar Servizzi Finanzjarji (Súd pre finančné služby, Malta) na účely obnovenia skutočného zastupovania spoločnosti Nemea Bank.

23 Všeobecný súd v bode 1 výroku napadnutého uznesenia rozhodol, že konanie o návrhu na zrušenie sa zastavuje z dôvodu zániku jeho predmetu a straty záujmu na konaní na strane žalobcov v prvostupňovom konaní. V bode 2 tohto výroku zamietol návrh na náhradu škody ako zjavne neprípustný. V bode 3 uvedeného výroku rozhodol, že žalobcovia v prvostupňovom konaní a ECB znášajú svoje vlastné trovy konania, pokiaľ ide o návrh na zrušenie. V bode 4 toho istého výroku rozhodol, že žalobcovia v prvostupňovom konaní znášajú svoje vlastné trovy konania a uložil im povinnosť nahradiť trovy konania ECB týkajúce sa návrhu na náhradu škody. Napokon v bode 5 výroku napadnutého uznesenia rozhodol, že Komisia znáša svoje vlastné trovy konania.

Návrhy účastníkov odvolacieho konania

24 Nemea Bank navrhuje, aby Súdny dvor:

– zrušil napadnuté uznesenie,

– vrátil vec Všeobecnému súdu tak, aby bola pridelená komore zloženej z iných sudcov než tých, ktorí tvorili komoru, ktorá prijala napadnuté uznesenie, a

– uložil ECB povinnosť nahradiť trovy konania.

25 ECB navrhuje, aby Súdny dvor odvolanie zamietol a uložil odvolateľke povinnosť nahradiť trovy konania.

26 Komisia tiež navrhuje, aby Súdny dvor odvolanie zamietol a uložil odvolateľke povinnosť nahradiť trovy konania.

O návrhu na opätovné začatie ústnej časti konania

27 Podaním doručeným do kancelárie Súdneho dvora 27. novembra 2024 Nemea Bank navrhla opätovné začatie ústnej časti konania v zmysle článku 83 Rokovacieho poriadku Súdneho dvora.

28 Na podporu svojho návrhu v podstate uvádza, že si želá predložiť tvrdenia týkajúce sa rozsudkov z 8. februára 2024, Pilatus Bank/ECB (C-750/21 P, EU:C:2024:124) a Pilatus Bank/ECB (C-256/22 P, EU:C:2024:125), ku ktorým sa účastníci konania nemali možnosť vyjadriť.

29 V tejto súvislosti treba uviesť, že Súdny dvor môže podľa článku 83 svojho rokovacieho poriadku kedykoľvek po vypočutí generálneho advokáta rozhodnúť o začatí alebo opätovnom začatí ústnej časti konania, najmä ak usúdi, že nemá dostatok informácií, alebo ak účastník konania uviedol po skončení tejto časti konania novú skutočnosť, ktorá môže mať rozhodujúci vplyv na rozhodnutie Súdneho dvora.

30 V prejednávanej veci sa však Súdny dvor domnieva, že má k dispozícii všetky informácie potrebné na rozhodnutie a že skutočnosti, ktoré Nemea Bank uviedla na podporu svojho návrhu na opätovné začatie ústnej časti konania, nepredstavujú nové skutočnosti, ktoré by mohli mať vplyv na rozhodnutie, ktoré má Súdny dvor vydať.

31 Za týchto podmienok Súdny dvor po vypočutí generálnej advokátky konštatuje, že nie je potrebné rozhodnúť o opätovnom začatí ústnej časti konania.

O odvolaní

32 Na podporu svojho odvolania odvolateľka uvádza päť odvolacích dôvodov. Prvé tri odvolacie dôvody smerujú proti rozhodnutiu Všeobecného súdu, ktorým sa zastavuje konanie o návrhu na zrušenie, pričom sú založené na porušení článku 263 prvého odseku ZFEÚ, porušení podstatných formálnych náležitostí a nezohľadnení porušenia jej práv podľa článku 47 Charty základných práv Európskej únie (ďalej len „Charta“). Zvyšné dva odvolacie dôvody smerujúce proti rozhodnutiu Všeobecného súdu, ktorým bol návrh na náhradu škody zamietnutý ako zjavne neprípustný, sú založené na tom, že Všeobecný súd nezohľadnil porušenie práv odvolateľky zakotvených v článku 41 Charty a článku 340 ZFEÚ.

O prvom odvolacom dôvode

Argumentácia účastníkov konania

33 V rámci svojho prvého odvolacieho dôvodu, ktorý sa týka bodov 29 až 55 napadnutého uznesenia, odvolateľka tvrdí, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď konštatoval, že konanie o jej návrhu na zrušenie sa zastavuje z dôvodu, že stratila záujem na konaní týkajúcom sa sporného rozhodnutia. Všeobecný súd tak podľa nej porušil svoju povinnosť vyplývajúcu z článku 263 ZFEÚ, a to preskúmať zákonnosť aktov ECB, ktoré majú vyvolávať právne účinky vo vzťahu k tretím osobám, a svoju povinnosť zabezpečiť ochranu zákonných a základných práv odvolateľky.

34 Odvolateľka navyše tvrdí, že účinok *ex tunc*, ktorý Všeobecný súd priznal rozhodnutiu z 30. júna 2017, je v rozpore s článkom 263 ZFEÚ, keďže ju zbavuje jej práva na preskúmanie sporného rozhodnutia súdmi Únie. Takýto účinok je údajne čisto fiktívny, pretože aj keby bolo sporné rozhodnutie zrušené k tomuto dátumu, nedošlo by k obnoveniu situácie, v ktorej sa odvolateľka nachádzala pred predmetným odňatím. Rozhodnutie z 30. júna 2017 môže mať podľa nej v skutočnosti účinok len *ex nunc*, pričom to isté údajne platí, pokiaľ ide o účinok prípadného obnovenia príslušného povolenia. Situácia odvolateľky totiž údajne zostala počas obdobia od prijatia sporného rozhodnutia do prijatia rozhodnutia z 30. júna 2017, pokiaľ ide o toto povolenie, nezmenená. Podľa odvolateľky teda sporné rozhodnutie vo vzťahu k nej naďalej vyvolávalo právne účinky nezmeneným a nepretržitým spôsobom, a to od jeho prijatia, takže jeho zrušenie mohlo mať právne následky a priniesť jej výhody.

35 ECB tvrdí, že Všeobecný súd správne konštatoval, že žaloba o neplatnosť podaná proti spornému rozhodnutiu sa stala bezpredmetnou. V tejto súvislosti tvrdí, že týmto konštatovaním sa neporušujú práva, ktoré odvolateľke priznáva článok 263 ZFEÚ, keďže po nahradení sporného rozhodnutia rozhodnutím z 30. júna 2017 bola žaloba o neplatnosť týkajúca sa rozhodnutia z 30. júna 2017 prípustná v lehote uvedenej v tomto ustanovení. Takáto žaloba by podľa nej

predstavovala účinný prostriedok nápravy v zmysle článku 47 Charty. Požiadavka pretrvávania záujmu na konaní zakotvená v ustálenej judikatúre Všeobecného súdu údajne nie je ani v rozpore s článkom 263 ZFEÚ.

36 Po nahradení sporného rozhodnutia rozhodnutím z 30. júna 2017 navyše už podľa nej nie je možné podať žalobu o neplatnosť sporného rozhodnutia. Takáto žaloba by totiž podľa nej bola bezpredmetná, keďže sporné rozhodnutie bolo zrušené a jeho prípadné nepriaznivé účinky by už boli pripísateľné rozhodnutiu z 30. júna 2017, voči ktorému odvolateľka nepodala žalobu a ktoré sa teda stalo konečným. Aj v prípade zrušenia sporného rozhodnutia by teda povolenie odvolateľky bolo údajne naďalej odňatým na základe rozhodnutia z 30. júna 2017, takže takéto zrušenie by jej podľa nej neprinieslo žiadny úžitok. Táto okolnosť však údajne nezbavuje odvolateľku možnosti, ktorú jej poskytuje právo Únie, a to podať žalobu o náhradu škody týkajúcu sa odňatia jej povolenia bez toho, aby bola predtým povinná podať žalobu o neplatnosť.

Posúdenie Súdnym dvorom

37 Zo spisu predloženého Súdnemu dvoru vyplýva, že Nemea Bank je úverovou inštitúciou založenou podľa maltského práva, ktorá je „menej významným dohliadaným subjektom v členskom štáte eurozóny“ v zmysle nariadenia o rámci JMD. Dňa 23. marca 2017 ECB na žiadosť príslušného vnútroštátneho orgánu, konkrétne MFSA, prijala sporné rozhodnutie, ktorým odňala povolenie udelené spoločnosti Nemea Bank na začatie činnosti úverovej inštitúcie. Dňa 22. apríla 2017 Nemea Bank spolu s ostatnými žalobcami v prvostupňovom konaní podala na ARV žiadosť o administratívne preskúmanie sporného rozhodnutia podľa článku 24 ods. 5 nariadenia o JMD. ECB na záver tohto preskúmania prijala rozhodnutie z 30. júna 2017, ktorým sa zrušilo a nahradilo sporné rozhodnutie a ktoré má rovnaký obsah ako sporné rozhodnutie.

38 Dňa 22. mája 2017 počas postupu administratívneho preskúmania Nemea Bank a ostatní žalobcovia v prvostupňovom konaní podali na Všeobecnom súde aj žalobu týkajúcu sa sporného rozhodnutia, ktorou sa domáhali zrušenia tohto rozhodnutia a náhrady škody, ktorá im bola údajne spôsobená týmto rozhodnutím. Vo vzťahu k rozhodnutiu z 30. júna 2017 však žalobu na Všeobecnom súde nepodali v predpísanej forme.

39 Všeobecný súd v bodoch 41, 45, 47 a 52 napadnutého uznesenia v podstate rozhodol, že v článku 24 ods. 7 nariadenia o JMD sa stanovuje povinnosť ECB zabezpečiť spätnú účinnosť rozhodnutia prijatého na záver postupu administratívneho preskúmania od okamihu nadobudnutia účinnosti pôvodného rozhodnutia a že nahradenie pôvodného rozhodnutia rovnakým alebo zmeneným rozhodnutím má za následok jeho konečné vyňatie z právneho poriadku. Konštatoval, že rozhodnutím z 30. júna 2017 sa zrušilo a nahradilo sporné rozhodnutie odo dňa, keď bolo prijaté, teda od 23. marca 2017, takže žalobcovia v prvostupňovom konaní stratili akýkoľvek záujem na jeho zrušení, a vyvodil z toho, že ich žaloba o neplatnosť sa stala bezpredmetnou.

40 V tomto ohľade je pravda, ako to uviedol Všeobecný súd v bode 35 napadnutého uznesenia, že podľa ustálenej judikatúry musí záujem na konaní vzhľadom na predmet žaloby existovať v okamihu podania žaloby, inak je takáto žaloba neprípustná. Tento predmet sporu, ako aj záujem na konaní musia navyše pretrvávať až do vyhlásenia rozhodnutia súdu, v opačnom prípade musí byť konanie zastavené, čo predpokladá, že žaloba môže svojím výsledkom priniesť

prospech účastníkovi konania, ktorý ju podal (rozsudky zo 7. júna 2007, Wunenburger/Komisia, C-362/05 P, EU:C:2007:322, bod 42, a z 21. januára 2021, Leino-Sandberg/Parlament, C-761/18 P, EU:C:2021:52, bod 32, ako aj citovaná judikatúra).

41 Súdny dvor však v tejto súvislosti pripustil, že záujem na konaní žalobcu nemusí nevyhnutne zaniknúť z dôvodu, že akt napadnutý žalobcom prestal vyvolávať účinky v priebehu konania. Žalobca si totiž môže zachovať záujem na dosiahnutí vyhlásenia nezákonnosti tohto aktu za obdobie, počas ktorého sa uplatňoval a vyvolával svoje účinky, keďže takéto vyhlásenie zachováva aspoň záujem ako základ prípadnej žaloby o náhradu škody (rozsudky z 28. mája 2013, Abdulrahim/Rada a Komisia, C-239/12 P, EU:C:2013:331, bod 62, a zo 6. mája 2021, Bayer CropScience a Bayer/Komisia, C-499/18 P, EU:C:2021:367, bod 40, ako aj citovaná judikatúra).

42 Pretrvávanie záujmu žalobcu na konaní treba navyše posudzovať *in concreto* s prihliadnutím najmä na dôsledky namietanej protiprávnosti a povahu údajne spôsobenej škody (rozsudky z 30. apríla 2020, Izba Gospodarcza Producentów i Operatorów Urządzeń Rozrywkowych/Komisia, C-560/18 P, EU:C:2020:330, bod 41, a zo 7. septembra 2023, Versobank/ECB, C-803/21 P, EU:C:2023:630, bod 160, ako aj citovaná judikatúra).

43 V tejto súvislosti je zrejmé, že zo znenia článku 24 ods. 7 nariadenia o JMD vyplýva, že ak sa ECB na záver postupu administratívneho preskúmania domnieva, že nie je potrebné zmeniť rozhodnutie, ktoré je predmetom tohto preskúmania, toto rozhodnutie zruší a nahradí ho rozhodnutím, ktoré má rovnaký obsah. Z toho však nemožno vyvodiť, že takéto zrušenie, po ktorom nasleduje takéto nahradenie, má retroaktívny účinok porovnateľný so zrušením aktu inštitúcie Európskej únie súdom Únie.

44 Ako to totiž vyplýva z judikatúry Súdneho dvora, zrušenie aktu inštitúcie Únie nie je uznaním jeho nezákonnosti a vytvára účinok *ex nunc*, na rozdiel od zrušovacieho rozsudku, v zmysle ktorého je zrušený akt z právneho poriadku Únie odstránený retroaktívne a prihliada sa naň ako keby nikdy neexistoval (pozri v tomto zmysle rozsudok z 28. mája 2013, Abdulrahim/Rada a Komisia, C-239/12 P, EU:C:2013:331, bod 68). Na základe okolnosti, že po tomto zrušení nasledovalo nahradenie pôvodného aktu novým aktom, však nemožno tomuto novému aktu priznať retroaktívny účinok.

45 Ako to uviedla generálna advokátka v bode 72 svojich návrhov, z článku 24 ods. 7 nariadenia o JMD teda vyplýva, že pôvodné rozhodnutie nie je retroaktívne odstránené z právneho poriadku Únie prijatím druhého rozhodnutia, ktoré ho ruší a nahrádza a ktorého obsah je totožný. Keďže totiž účinkom pôvodného rozhodnutia bolo odňatie povolenia úverovej inštitúcie, toto druhé rozhodnutie malo za následok predĺženie účinkov pôvodného rozhodnutia bez toho, aby došlo k zániku účinkov, ktoré už pôvodné rozhodnutie vyvolalo.

46 V prejednávanej veci, ako to správne tvrdí odvolateľka, malo práve sporné rozhodnutie za účinok odňatie povolenia, ktoré jej bolo udelené na začatie činnosti úverovej inštitúcie. Práve toto rozhodnutie malo teda prípadné nepriaznivé dôsledky, ktoré uvádza.

47 Okrem toho, keďže žiadosť o preskúmanie pôvodného rozhodnutia v zásade nemá v súlade s článkom 24 ods. 8 nariadenia o JMD odkladný účinok, sporné rozhodnutie naďalej vyvolávalo účinky až do okamihu, keď nastali účinky rozhodnutia z 30. júna 2017, konkrétne jeho oznámením odvolateľke. Až od tohto oznámenia sa teda týmto rozhodnutím zrušilo a nahradilo sporné rozhodnutie, ako to vyplýva zo samotného znenia výroku rozhodnutia z 30. júna 2017.

48 Všeobecný súd teda v bodoch 41, 42 a 47 napadnutého uznesenia v podstate nesprávne konštatoval, že rozhodnutie z 30. júna 2017 nahradilo sporné rozhodnutie so spätnou účinnosťou odo dňa prijatia tohto sporného rozhodnutia.

49 Z uvedeného vyplýva, že Všeobecný súd sa dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď v bodoch 53 a 55 napadnutého uznesenia rozhodol, že sporné rozhodnutie bolo nahradené so spätnou účinnosťou a že žaloba o neplatnosť tohto rozhodnutia je už bezpredmetná.

50 V dôsledku toho treba prvému odvolaciemu dôvodu vyhovieť a zrušiť body 1 a 3 výroku napadnutého uznesenia bez toho, aby bolo potrebné preskúmať druhý a tretí odvolací dôvod.

O štvrtom a piatom odvolacom dôvode

Argumentácia účastníkov konania

51 V rámci svojho štvrtého a piateho odvolacieho dôvodu, ktoré sa týkajú bodov 56 až 63 napadnutého uznesenia a ktoré treba preskúmať spoločne, odvolateľka tvrdí, že keď Všeobecný súd považoval návrh na náhradu škody za neprípustný, nezohľadnil skutočnosť, že ECB porušila jej práva zakotvené v článku 41 Charty, ako aj článku 340 ZFEÚ, ktoré sa týkajú náhrady škody spôsobenej inštitúciami alebo ich zamestnancami pri výkone ich funkcií. Všeobecný súd jej tak údajne odoprel práva napriek značnej ujme, ktorú jej spôsobila ECB a jej zamestnanci. Všeobecný súd totiž údajne využil skutočnosť, že nerozhodol o návrhu na zrušenie, na odôvodnenie svojej analýzy návrhu na náhradu škody s cieľom umožniť ECB zbaviť sa zodpovednosti za svoje konanie.

52 Všeobecný súd sa podľa nej navyše dopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď nezohľadnil existujúcu súvislosť medzi základom návrhu na zrušenie a základom návrhu na náhradu škody, keďže návrh na náhradu škody nemožno preskúmať bez ohľadu na základ návrhu na zrušenie.

53 Navyše tvrdenie Všeobecného súdu uvedené v bode 60 napadnutého uznesenia, podľa ktorého je návrh na náhradu škody formulovaný príliš abstraktne a neobsahuje dôvody či tvrdenia, ani ich zhrnutie, je podľa nej nesprávne, pretože návrh na zrušenie, ktorý slúžil ako základ návrhu na náhradu škody, údajne obsahoval všetky tieto skutočnosti.

54 Odvolateľka navyše tvrdí, že ak by Všeobecný súd neprijal nesprávne rozhodnutie, že konanie o návrhu na zrušenie sa zastavuje, a ak by uznal súvislosť medzi uvedeným návrhom a návrhom na náhradu škody, zistil by, že postup prijatia sporného rozhodnutia poznačil určitý počet nezrovnalostí, ktoré sú samy osebe dostatočné ako základ návrhu na náhradu škody. V tejto súvislosti poukazuje na neexistenciu skutočného zastúpenia spoločnosti Nemea Bank v rámci tohto postupu, nedostatočné odôvodnenie sporného rozhodnutia a protiprávne konanie ECB v rámci postupu administratívneho preskúmania tohto rozhodnutia zo strany výboru ARV.

55 Odvolateľka navyše tvrdí, že konanie ECB, a najmä odňatie povolenia, ktoré jej bolo udelené na začatie činnosti úverovej inštitúcie, je priamou príčinou škody, ktorá jej vznikla, čo údajne preukázala. Výška tejto škody, ktorú odhaduje na 100 miliónov eur, však podľa nej nepokrýva ani stratu dobrej povesti, obchodných vzťahov a činnosti spoločnosti Nemea Bank, ani zníženie jej príjmov, ale len priamu stratu hodnoty tejto banky v dôsledku konania ECB.

56 Odvolateľka tiež tvrdí, že keď Všeobecný súd kritizoval nedostatky žaloby na prvom stupni, opomenul zohľadniť skutočnosť, že tieto nedostatky boli spôsobené tým, že odvolateľka nemala prístup ku skutočnému zastúpeniu a dôkazom, keďže nemohla disponovať svojimi zdrojmi a nemala prístup k spisu ECB.

57 ECB a Komisia navrhujú tieto dva odvolacie dôvody zamietnuť.

Posúdenie Súdnym dvorom

58 Pokiaľ ide po prvé o argumentáciu odvolateľky zhrnutú v bodoch 51 až 53 tohto rozsudku, podľa ktorej ju Všeobecný súd v podstate zbavil jej práv zakotvených v článkoch 41 a 47 Charty, ako aj v článkoch 263 a 340 ZFEÚ, keď jednak využil svoje rozhodnutie zastaviť konanie o návrhu na zrušenie na odôvodnenie svojej analýzy návrhu na náhradu škody a jednak nezohľadnil súvislosť medzi týmito dvoma návrhmi, a to s cieľom umožniť ECB zbaviť sa zodpovednosti za jej údajne škodlivé konanie, treba uviesť, že Všeobecný súd v bodoch 59 až 61 napadnutého uznesenia citoval relevantnú judikatúru týkajúcu sa podmienok vzniku mimozmluvnej zodpovednosti Únie a požiadavky vyplývajúcej z článku 21 prvého odseku Štatútu Súdneho dvora Európskej únie, uplatniteľného na konanie na Všeobecnom súde v súlade s článkom 53 prvým odsekom toho istého štatútu, podľa ktorej žaloba musí obsahovať predmet sporu, žalobné dôvody a tvrdenia, na ktorých je založená, ako aj stručné zhrnutie týchto žalobných dôvodov. Ďalej v bode 62 tohto uznesenia správne konštatoval, že žalobcovia v prvostupňovom konaní z právneho hľadiska dostatočne nepreukázali konanie ECB, z ktorého mala vyplývať protiprávnosť umožňujúca vyvodiť zodpovednosť voči Únii, ani príčinnú súvislosť medzi uvádzanou škodou a účinkami, ktoré mohlo sporné rozhodnutie prípadne vyvolať.

59 Z toho vyplýva, že základom zamietnutia predmetného návrhu na náhradu škody nie je rozhodnutie Všeobecného súdu o zastavení konania o návrhu na zrušenie, ale neúplnosť tohto návrhu na náhradu škody.

60 Z ustálenej judikatúry vyplýva, že účastníkovi konania, ktorý sa dovoláva vzniku mimozmluvnej zodpovednosti Únie, prináleží, aby predložil presvedčivé dôkazy tak o existencii a rozsahu škody, ktorú namieta, ako aj o existencii dostatočne priamej príčinnej súvislosti medzi predmetným konaním inštitúcie a údajnou škodou (rozsudok z 3. mája 2018, EUIPO/European Dynamics Luxembourg a i., C-376/16 P, EU:C:2018:299, bod 92, ako aj citovaná judikatúra).

61 V prejednávanej veci sa zdá, že žaloba na prvom stupni zjavne nespĺňala požiadavky stanovené touto judikatúrou, keďže sa obmedzovala na to, aby bola ECB uložená povinnosť zaplatiť žalobcom v prvostupňovom konaní sumu vo výške 10 miliónov eur spolu s úrokmi z titulu náhrady škody údajne spôsobenej sporným rozhodnutím, pričom uvedenú sumu títo žalobcovia okrem toho zvýšili na 100 miliónov eur v rámci svojej repliky v prvostupňovom konaní. Nedošlo však k predloženiu žiadneho tvrdenia, ktorým by sa konkretizovala príčinná súvislosť medzi údajným protiprávnym konaním ECB a uvádzanou škodou, ako aj existencia tejto škody, a v tomto ohľade nebol predložený žiadny dôkaz.

62 Všeobecný súd sa teda nedopustil nesprávneho právneho posúdenia, keď v bodoch 62 a 63 napadnutého uznesenia rozhodol, že návrh na náhradu škody je zjavne neprípustný z dôvodu jeho nedostatkov.

63 Odvolateľka navyše nevysvetľuje, v čom ju rozhodnutie Všeobecného súdu zbavilo jej práva domáhať sa náhrady prípadnej škody spôsobenej ECB. V zásade si zachováva právo podať nový návrh na náhradu škody, v ktorom budú napravené nedostatky uvedené Všeobecným súdom v napadnutom uznesení, za podmienok stanovených v článku 46 Štatútu Súdneho dvora Európskej únie, ktorý sa uplatňuje na konanie na Všeobecnom súde na základe článku 53 prvého odseku tohto Štatútu a podľa ktorého sa nároky vyplývajúce z mimozmluvnej zodpovednosti Únie premlčujú po uplynutí piatich rokov od udalosti, ktorá ich vyvolala, pričom táto lehota sa prerušuje najmä podaním návrhu na začatie konania na Súdny dvor.

64 Pokiaľ ide po druhé o argumentáciu odvolateľky pripomenutú v bode 55 tohto rozsudku, podľa ktorej jednak konanie ECB je priamou príčinou straty hodnoty spoločnosti Nemea Bank a jednak suma 100 miliónov eur pokrýva len časť škody, ktorá odvolateľke vznikla, treba konštatovať, že v rámci tejto argumentácie odvolateľka nenamieta žiadne nesprávne právne posúdenie, ktorého by sa prípadne dopustil Všeobecný súd, ale obmedzuje sa na zopakovanie úvah skutkovej povahy, ktoré boli uvedené v rámci žaloby na prvom stupni.

65 Podľa ustálenej judikatúry z článku 256 ods. 1 druhého pododseku ZFEÚ a článku 58 prvého odseku Štatútu Súdneho dvora Európskej únie vyplýva, že Všeobecný súd má ako jediný právomoc jednak zistiť skutkový stav, okrem prípadu, ak by vecná nesprávnosť jeho zistení vyplývala z dokumentov v spise, ktoré mu boli predložené, a jednak tento skutkový stav posúdiť. Z toho vyplýva, že posúdenie skutkového stavu nepredstavuje – s výnimkou prípadu skreslenia dôkazov predložených Všeobecnému súdu – právnu otázku, ktorá ako taká podlieha preskúmaniu Súdnym dvorom (rozsudok z 11. januára 2024, Wizz Air Hungary/Komisia, C-440/22 P, EU:C:2024:26, body 57 a 58, ako aj citovaná judikatúra).

66 Pokiaľ ide po tretie o argumentáciu odvolateľky pripomenutú v bode 56 tohto rozsudku, podľa ktorej Všeobecný súd pri kritizovaní nedostatkov žaloby v prvostupňovom konaní opomenul zohľadniť skutočnosť, že tieto nedostatky boli spôsobené tým, že odvolateľka nemala prístup ku skutočnému zastúpeniu a dôkazom, treba uviesť, ako to vyplýva z bodu 62 tohto rozsudku, že Všeobecný súd správne konštatoval, že návrh na náhradu škody je zjavne neprípustný z dôvodu jeho neúplnosti. Zo žaloby na prvom stupni totiž vyplýva, že odvolateľka nepredložila žiadny z dôkazov vyžadovaných na vznik mimozmluvnej zodpovednosti Únie a nevysvetlila, v čom konkrétne jej údajná neexistencia prístupu k inštitucionálnym zdrojom a dôkazom mohla zabrániť predložiť s požadovanou úrovňou jasnosti a presnosti svoju argumentáciu týkajúcu sa existencie týchto skutočností, najmä vzhľadom na skutočnosť, že jednak bola zastúpená advokátom a jednak nepodala na tento účel žiadosť o poskytnutie právnej pomoci.

67 V dôsledku toho treba štvrtý a piaty odvolací dôvod zamietnuť ako sčasti zjavne neprípustné a sčasti nedôvodné.

68 Vzhľadom na všetky uvedené úvahy treba zrušiť body 1 a 3 výroku napadnutého uznesenia.

O žalobe na Všeobecnom súde

69 V súlade s článkom 61 prvým odsekom Štatútu Súdneho dvora Európskej únie môže Súdny dvor v prípade zrušenia rozhodnutia Všeobecného súdu sám vydať konečný rozsudok, ak to stav konania dovoľuje.

70 V prejednávanej veci o takýto prípad nejde. Keďže totiž Všeobecný súd rozhodol, že konanie sa zastavuje bez toho, aby preskúmal prípustnosť návrhu na zrušenie a meritórnu stránku sporu, platí, že stav konania nedovoľuje vydať rozsudok, a teda vec je potrebné vrátiť späť Všeobecnému súdu, aby rozhodol o tomto návrhu.

71 Okrem toho návrh odvolateľky, aby bola vec vrátená komore Všeobecného súdu v zložení z iných sudcov, ako boli v komore, ktorá vydala napadnuté uznesenie, treba zamietnuť. V Rokovacom poriadku Súdneho dvora sa totiž neuvádza možnosť Súdneho dvora dať po preskúmaní odvolania Všeobecnému súdu pokyny, pokiaľ ide o zloženie komory, ktorej bude vec pridelená po tom, čo mu ju Súdny dvor vráti. V prípade potreby prináleží predsedovi Všeobecného súdu, aby na základe článku 192 ods. 1 Rokovacieho poriadku Všeobecného súdu rozhodol o prípadnom pridelení veci inej komore zasadajúcej s rovnakým počtom sudcov.

O trovách

72 Vzhľadom na to, že vec sa vracia Všeobecnému súdu, o trovách odvolacieho konania sa rozhodne neskôr.

Z týchto dôvodov Súdny dvor (piata komora) rozhodol takto:

1. **Body 1 a 3 výroku uznesenia Všeobecného súdu Európskej únie z 20. decembra 2021, Niemelä a i./ECB (T-321/17, EU:T:2021:942), sa zrušujú.**

2. **V zostávajúcej časti sa odvolanie zamieta.**

3. **Vec sa vracia späť Všeobecnému súdu Európskej únie, aby rozhodol o návrhu spoločnosti Nemea Bank plc na zrušenie.**

4. **O trovách konania sa rozhodne neskôr.**

Podpisy